

38. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen kertomus toiminnastaan v. 1950 oli seuraavan sisältöinen:

Elintarvikekeskuksen lautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Elintarvikekeskuksen lautakuntaan kuuluivat v. 1950 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana kotitalousneuvos, filosofian tohtori K. Laine, varapuheenjohtajana lääketieteen lisensiaatti U. Tötterman¹⁾ sekä muina jäseninä taloudenhoitaja A. Katra, rouva H. Skogström, rouva M. Kulonen, talousneuvos J. Heitto, taloudenhoitaja N. Väre, putkityömies J. Hämäläinen ja toimitusjohtaja J. Soiro.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell. Lautakunnan sihteerinä toimi lautakunnan johtosäännön mukaisesti toimitusjohtaja T. E. Ekberg.

Kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 9 kertaa ja pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 61.

Kertomusvuoden aikana lautakunnan kirjeenvaihto käsitti 3 597 saapunutta ja 2 736 lähtenyttä kirjettä.

Päätökset. Suostuttiin tuotantokomitean esitykseen sallia laitoksen henkilökuntaan kuuluvien työajan ulkopuolella lukea laitokselle virkakäyttöön varattuja sanomalehtiä²⁾; oikeutettiin v:n 1950 laskut hyväksymään elintarvikekeskuksen puolesta joko toimitusjohtaja T. E. Ekberg, kirjanpitäjä Y. Laesmaa tai lautakunnan puheenjohtaja filosofian tohtori K. Laine³⁾; elintarvikekeskuksen, rahatoimiston maksettavaksi asettamat shekit oikeutettiin allekirjoittamaan v. 1950 joko toimitusjohtaja T. E. Ekberg, kirjanpitäjä Y. Laesmaa tai lautakunnan puheenjohtaja filosofian tohtori K. Laine yhdessä kassanhoitaja E. Maijalan tai toimistoapulaisen I. Hirkin kanssa³⁾; postitoimistoon saapuvat lähetykset oikeutettiin kuittaamaan v. 1950 T. E. Ekberg tai Y. Laesmaa joko E. Maijalan tai I. Hirkin kanssa tai viimeksi mainitut yhdessä³⁾; hyväksyttiin toimitusjohtajan toimenpide kouluruoan hinnan korottamisesta tammikuun 9 p:stä 1951 alkaen 50 p. annokselta Hinnan korottaminen aiheutui ruoan valmistukseen liittyvien kustannusten huomattavasta kohoamisesta⁴⁾; hyväksyttiin laitoksen v:n 1949 vuositilinpäätös toimitusjohtaja T. E. Ekbergin esityksestä sekä katsoen laitoksen vakiintuneeseen asemaan päätettiin inventoinnit ja niihin liittyvät tilinpäätökset vastedes suorittaa kahdesti vuodessa, nimittäin toukokuun 31 p:nä ja joulukuun 31 p:nä⁵⁾; hyväksyttiin toimitusjohtajan selostus tarvikkeiden ostojen ja myyntien suhteen ja päätettiin samalla toimitusjohtajan esityksestä, että laitoksen eri toimipaikkojen välisessä liiketoiminnassa noudatetaan omakustannushintaperiaatetta⁶⁾; päätettiin anoa kaupunginhallitukselta 12 526 314 mk:n suuruisen ylitysoikeus tilille Tavarain ostot v. 1949⁷⁾; päätettiin anoa kaupunginhallitukselta eräiden laitoksessa työskentelevien henkilöiden lisäkorvauksen korottamista työajalta,

¹⁾ Elint.lk. 1 p. helmik. 3 §. — ²⁾ S:n 1 p. helmik. 4 §. — ³⁾ S:n 1 p. helmik. 5 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. helmik. 11 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. maalisk. 15 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. maalisk. 16 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. maalisk. 17 §.

joka suoritetaan ennen klo kuutta aamulla¹⁾); hyväksyttiin kirjanpitäjä Y. Laesmaan helmi-kuun 22 p:nä 1950 suorittama kassan tarkastusta koskeva kertomus¹⁾); oikeutettiin lautakunnan naisjäsenet Laine, Kulonen ja Skogström osallistumaan huhtikuun 11—12 p:nä Suomen naisjärjestöjen keskusliiton järjestämiin kunnallisiin asunto- ja rakennuspäiviin²⁾); päätettiin antaa kaupunginhallitukselle sen pyytämä lausunto siitä miten elintarvikekeskuksen nykyiset laitteet ja nykyinen huoneustotila Helsinginkadun 24:ssä voidaan tarkoituksenmukaisesti käyttää hyväksi, jos uusi elintarvikekeskus rakennetaan ehdotetulle alueelle Kulosaarenkadun varrella, miten nykyistä elintarvikekeskusta voidaan laajentaa, jos huoltovirasto kokonaisuudessaan tai vain työtuvat siirretään Helsinginkadun 24:stä esimerkiksi Hakaniemen suunniteltuun virastotaloon ja uuden elintarvikekeskuksen rakentamisesta näin ollen luovutaan, jolloin Kulosaarenkadun varrella olevalle alueelle rakennettaisiin uusi juurikasvivarasto, kumpaa vaihtoehtoa on pidettävä suotavampana ja onko ajateltavissa, että nykyinen elintarvikekeskus jäisi entiselleen ja että lisäksi rakennettaisiin pienempi ruokatehdas, joka toimisi nykyisen ruokatehtaan ohella ja kuinka suuri osa uutta elintarvikekeskusta varten ehdotetusta alueesta olisi varattava, mikäli alueelle rakennetaan vain juurikasvivarasto³⁾). Annettavassa lausunnossa päätettiin korostaa, että nykyisestä elintarvikekeskuksesta ei korjauksillakaan saada tarkoitustaan vastaavaa sekä että laitoksen koko toiminta olisi pyrittävä keskittämään samaan paikkaan³⁾). Päätettiin korottaa laitoksen lääkärin, tohtori Krusiuksen kuukausipalkkio huhtikuun 1 p:stä lukien 3 000 mk:sta 4 000 mk:aan⁴⁾); hyväksyttiin muutoksitta toimitusjohtaja T. E. Ekbergin laatima lautakunnan v:n 1949 toimintakertomus⁵⁾); päätettiin kaupunginhallitukselle tehdä esitys, että talousarvion momentille Tavarain ostot otetaan 15 000 000 mk:n suuruinen lisämääräraha sekä momentille Elintarvikekeskuksen tulot vastaavan suuruinen lisätulo⁶⁾); päätettiin yhtyä kaupungin palolautakunnan lausuntoon, jonka mukaisesti Vakituisten palomiesten osuusruokalalle myönnetään kaupungin varoista vuotuinen raha-avustus emännöitsijän palkkaamista varten⁶⁾); hyväksyttiin pääkassan tarkastuskertomukset huhtikuun 15 p:nä ja toukokuun 8 p:nä⁷⁾); hyväksyttiin laitoksen välitilinpäätös tammikuun 1 p:nä ja toukokuun 15 p:nä 1950⁸⁾); hyväksyttiin toimitusjohtaja T. E. Ekbergin selostus, joka koski juurikasvi ym. hankintoja ja hinnoittelua päättyneellä varastomiskaudella sekä ylijäämäksi osoittautuneen keskikokoperunan myyntiä⁹⁾); hyväksyttiin elintarvikekeskuksen talousarvioehdotus, jonka mukaan tulot tulevat olemaan 147 000 000 mk, menot 143 501 258 mk sekä ylijäämä 3 498 742 mk¹⁰⁾); järjestettiin eräiden elintarvikekeskuksen toimistoapulaisten luontoisetujen korvaaminen lokakuun 1 p:stä 1950 lukien¹¹⁾); päätettiin hankkia tulevan kulutuskauden juurikasvit jo kertomusvuoden syksyn aikana¹²⁾); päätettiin anoa kaupunginhallitukselta oikeus saada ylittää seuraavia tilejä: Kaluston hankinta 100 000 mk ja Kaluston kunnossapito 100 000 mk¹³⁾); päätettiin anoa kaupunginhallitukselta laitokseen perustettavaksi yksi 17. palkkaluokan kuorimon esimiehen virka¹⁴⁾); päätettiin puoltaa toimitusjohtaja T. E. Ekbergin kaupungin palkkalautakunnalle esittämää anomusta XV Olympia Helsinki huoltojaoston muonitustoimiston päällikön tehtävään ryhtymisestä, sillä varauksella, että toimitusjohtaja hoitaa mainitun tehtävän toistaiseksi oman vakinaisen virkansa ohella¹⁵⁾); veloitettiin toimitusjohtaja ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin kaupungin lakimiehen esittämät näkökohdat huomioonottaen, jotta lokakuun 7 p:nä 1950 tapahtunut elintarvikekeskuksen rahasalkun häviäminen saataisiin selvitettyksi¹⁶⁾); päätettiin tilata elintarvikekeskuksen virkakäytössä kysymykseen tulevia erinäisiä sanoma- ja ammattilehtiä¹⁶⁾); päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle ehdotus elintarvikekeskuksen uudeksi johtosäännöksi sekä sen ohella esitys siitä, että tammikuun 1 p:stä 1951 lukien laitokseen perustettaisiin 39. palkkaluokan kamreerin virka ja silloinen 32. palkkaluokan kirjanpitäjän virka siirrettäisiin 29. palkkaluokkaan¹⁷⁾); hyväksyttiin olympiakomitean muonitustoimiston esitys, jonka mukaisesti elintarvikekeskus tulee mahdollisuuksiensa mukaan osallistumaan olympiakisojen hankinta- ja muonitustoimintaan¹⁸⁾); päätettiin esittää kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi kaupungin tilisäännön 9, 32 ja 41 §:ien säännösten

¹⁾ Elint.lk. 1 p. maalisk. 18 §. — ²⁾ S:n 29 p. maalisk. 20 §. — ³⁾ S:n 29 p. maalisk. 22 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. maalisk. 23 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. maalisk. 24 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. toukok. 27 §. — ⁷⁾ S:n 31 p. toukok. 30 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. elok. 33 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. elok. 34 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. syysk. 39 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. syysk. 40 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. syysk. 42 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. syysk. 43 §. — ¹⁴⁾ S:n 20 p. syysk. 45 §. — ¹⁵⁾ S:n 1 p. marrask. 50 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. marrask. 51 §. — ¹⁷⁾ S:n 29 p. marrask. 55 §. — ¹⁸⁾ S:n 20 p. jouluk. 59 §.

soveltamista elintarvikekeskuksessa ¹⁾; sekä päätettiin anoa kaupunginhallitukselta elintarvikekeskukselle oikeutta postisiirtotilin käyttöön ¹⁾.

Esitykset ja lausunnot. K a u p u n g i n h a l l i t u k s e l l e annettiin seuraavat esitykset ja lausunnot, jotka koskivat tammikuun 18 p:nä säilytyskaappien hankkimista kaupunginhallituksen juhlaruokailukalustoa varten virkamiesruokalaan sekä höyrypadan asentamista virkamiesruokalaan; maaliskuun 21 p:nä yötyölisän maksamista maaliskuun 1 p:stä 1950 lukien työntekijöille, jotka aloittavat työskentelyn ennen klo viittä; maaliskuun 21 p:nä palkkion myöntämistä apulaistoimintaja T. Halmeelle virkamiesruokalan toimintaan liittyvien erinäisten käytännöllisten asioiden hoitamisesta; maaliskuun 31 p:nä kertomusta elintarvikekeskuksen toiminnasta v. 1949; huhtikuun 6 p:nä uuden elintarvikekeskuksen rakentamista vaihtoehtoiseen ja muita sen yhteyteen liittyviä seikkoja; huhtikuun 11 p:nä kunniamerkkiesitystä; toukokuun 25 p:nä lämpökaapin ja hyllykön varaamista virkamiesruokalan käyttöön; toukokuun 30 p:nä v:n 1950 lisätalousarviota; kesäkuun 6 p:nä Helsingin palomiesten ammattiosaston esitystä Vakinaisten palomiesten osuusruokalalle myönnettävästä raha-avustuksesta emännöitsijän palkkaamista varten; kesäkuun 8 p:nä henkilökunnan lääkärin, tohtori Krusiuksen kuukausipalkkiota; syyskuun 28 p:nä viranhaltijain vaatehankintoja; lokakuun 5 p:nä eräiden elintarvikekeskuksen palveluksessa olevien henkilöiden vapauttamista luontoisetuihin kuuluvasta ruokailusta; marraskuun 29 p:nä kamreerin viran perustamista ja kirjaajan viran siirtämistä alempaan palkkaluokkaan; joulukuun 20 p:nä postisiirtotilin avaamista elintarvikekeskukselle ja joulukuun 20 p:nä 9, 32 ja 41 §:ien säännösten soveltamista elintarvikekeskuksessa. K a u p u n g i n k a n s l i a l l e annettiin kesäkuun 7 p:nä esitys, joka koski osanottoa kaupungin 400-vuotisjuhlien juhlapäivällistilaisuuteen kesäkuun 12 p:nä Kalastajatorpalla ja s a i r a a l a l a u t a k u n n a l l e kesäkuun 22 p:nä esitys, joka koski elintarvikekeskuksen lääkärin palkkioiden suuruutta. P a l k k a l a u t a k u n n a l l e annettiin seuraavat esitykset ja lausunnot jotka koskivat: heinäkuun 8 p:nä ja joulukuun 12 p:nä henkilökunnan luontoisetukorvausta ruoasta; tammikuun 11 p:nä jatkuvan viransijaisuuspalkkion myöntämistä toimistoapulaiselle M. Oksaselle; tammikuun 19 p:nä viran- ja toimenhaltijain sosiaalista huoltoa; kesäkuun 2 p:nä kaupunginvaltuuston maaliskuun 29 p:nä 1950 päättämän palkankorotuksen toteuttamista; sekä marraskuun 6 p:nä XV Olympia Helsinki 1952 huoltojaoaston muonitustoimiston päällikön tehtävien hoitamista. R e v i s i o t o i m i s t o l l e ilmoitettiin lokakuun 9 p:nä rahavarojen katoamisesta lokakuun 7 p:nä, p a l k k i o n s ä ä n t ö k o m i t e a l l e tehtiin lokakuun 10 p:nä esitys, joka koski lautakuntien puheenjohtajien palkkioiden keskinäistä suhdetta, r a k e n n u s t o i m i s t o l l e lokakuun 14 p:nä esitys, joka koski jääkaapin ja liedien varaamista Toukolan konepajan työmaaruokalaan, k a n s a n h u o l t o t o i m i s t o l l e lokakuun 25 p:nä lausunto, joka koski kahvin jakelua työmaa- ja virkamiesruokaloille, k a u p p a - j a t e o l l i s u s m i n i s t e r i ö l l e lokakuun 27 p:nä esitys, joka koski ostoluvan saantia kaupunginhallituksen järjestämissä tilaisuuksissa käytettävälle kahville sekä r a h a t o i m i s t o l l e marraskuun 17 p:nä esitys, joka koski erään 17 937 mk:n suuruisen talousarvion ulkopuolella kirjatun tuloerän siirtämistä elintarvikekeskuksen tileistä kaupungin yleiskirjanpitoon.

Elintarvikekeskus

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana kuului elintarvikekeskuksen henkilökuntaan 186 henkilöä. Tästä määrästä työskenteli ruokatehtaassa ja työmaaruokaloissa yhteensä 111 sekä Herttoniemen juurikasvivarastolla 34. Vuoden kuluessa oli suurin samanaikainen henkilömäärä, 162, toukokuulla, johtuen ylijäämäperunan lähettämisestä tärkkelystehdaille. Sääntöpalkkaisia oli 93. Vuoden aikana erosi sääntöpalkkaisia 5, näistä 3 eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Tilapäisesti palkattuja erosi vuoden aikana 53. Tästä määrästä työskenteli kausiluontoisessa ahtaustyössä Herttoniemen juurikasvivarastolla 27.

Helmikuun 1 p:nä nimitettiin 15. palkkaluokan ruokalanhoitajan virkaan helmikuun 1 p:stä 1950 lukien K. I. Koponen ²⁾; 21. palkkaluokan apulaistemännöitsijän virkaan I. M. Lindström ²⁾ ja 23. palkkaluokan autonkuljettajan virkaan K. O. Heino ²⁾ sekä marras-

¹⁾ Elint.lk. 20 p. jouluk. 60 §. — ²⁾ S:n 1 p helmik. 10 §.

kuun 29 p:nä 12. palkkaluokan keittiöapulaisen virkaan E. A. Patja marraskuun 1 p:stä 1950 lukien ¹⁾).

Lautakunta myönsi seuraavat virkaerot: marraskuun 30 p:nä autonkuljettaja A. A. Suomiselle ²⁾, maaliskuun 1 p:nä keittiöapulaiselle I. Tuomiselle ³⁾, huhtikuun 1 p:nä varastotyöntekijä T. A. Sarmanille ⁴⁾, keittiöapulaiselle I. Erkkilälle ⁵⁾, keittiöapulaiselle A. Pulkkiselle ⁵⁾, kesäkuun 15 p:nä varastomies V. Palinille ⁶⁾, elokuun 9 p:nä apulaiskeittäjä S. Pajalalle ⁷⁾, heinäkuun 1 p:nä keittiöapulaiselle I. Bärlundille ⁷⁾, heinäkuun 7 p:nä keittiöapulaiselle S. Tanskaselle ⁸⁾, joulukuun 31 p:nä apulaiskeittäjä M. Joppbergille ⁹⁾, ja joulukuun 9 p:nä keittiöapulaiselle M. Mätölle ¹⁰⁾.

Yllä luetelluista Suomen, Sarman ja Bärlund siirtyivät eläkkeelle sairauden perusteella ja Joppberg täysin palvelleena.

Ruokatehdas. Elokuun aikana asennettiin koneellisia vispilöitä varten tarpeellinen kiskoitus koulukeittiöön. Vispilälaitteet oli suunniteltu saatavan valmiiksi syyskesällä ennen lukukauden alkamista, mutta lähinnä metallialan lakon vuoksi mainittujen laitteiden asennus siirtyi v:n 1951 puolelle. Kuorimoon asennettiin syksyn aikana metallikaide turvallisuussyistä. Laitoksen pihamaalle rakennettiin ruoantähteiden lastauskoroke ja pihamaan asfalttipäällyste uusittiin osittain, koska vuotoja oli ilmaantunut pihamaan alla olevaan kuorimon käytävään. Kesän kuluessa uusittiin eräiden perunankuorintakoneiden kulutuspinnat. Suuren keittiön tuuletuslaitteet eivät toimineet riittävän tehokkaasti, joten se vaikutti haitallisesti työskentelyyn.

Ruokalat. Virkamiesruokalaan valmistui vuoden lopulla juhlaruokailuvälineistön säilyttämiseen välttämättömät kaapit. Ruokalassa suoritettiin pienempiä korjauksia putkistossa sekä tuuletuslaitteissa. Liikennelaitoksen työmaaruokalaan, Mannerheimintie 86:een varattiin jääkaappi.

Herttoniemen juurikasvivarasto. Varastorakennuksen lattialaudoitus uusittiin osittain, kaalivaraston osalta kokonaan. Kaalivaraston ovi ja ikkunaluukut tehtiin kaksinkertaisiksi. Ullakolta poistettiin hiekkatäytettä, jotta välikaton kestokyky olisi varmempi. Varastorakennuksen ulkoseinämiä tuettiin ulkoapäin, sen katto tervattiin ja ikkunoita ja ovien salpoja uusittiin. Puron yli johtava puusilta ja pistoraitteen lankutus uusittiin varastoalueella.

Laitoksen tehtävät. Laitoksen tehtävänä oli elintarvikkeiden hankinta ruoan valmistamiseen laitoksen ruokalatehtaassa kaupungin kansakouluille, työmaaruokaloille, huoltolautakunnan työtuissa työskenteleville, eräille oppi- ja yksityiskouluille, lasten leikkikentille, ammattikouluille, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen määräämiin tilaisuuksiin sekä eräille yksityisille toiminimille, elintarvikkeitten välittäminen kunnallisille sairaaloille, kunnalliskodille, opetuskeittiöille; lastentarhoille ja -kodeille, kesäsiirtoloille ja Tervalammen työlaitokselle sekä juurikasvien varastoiminen ruokatehdasta, kunnallisia sairaaloita, kunnalliskotia ja lastentarhoja varten. Kulkutauti- ja Nikkilän sairaala varastoivat itse hankkimansa juurikasvit pieniä poikkeuksia lukuunottamatta.

Elintarvikkeiden hankinta ja välitys. Hankinnat suoritettiin kausiostoina. Laitos huolehti kunnallisten sairaaloiden ja kunnalliskodin liha- samoin kuin juurikasvihankinnoistakin. Poikkeuksena olivat kulkutauti- ja Nikkilän sairaalat, jotka itse hankkivat juurikasveista perunat. Siirtomaatavarat, tuore- ja suolakalat sekä marjatuotteet hankkivat sairaalat ja kunnalliskoti pääasiallisesti itse, joten laitos toimitti niitä vain lastentarhoille.

Elintarvikkeiden välitystä suoritettiin 5 kunnalliselle sairaalalle, kunnalliskodille, 16 opetuskeittiölle, 7 lastenkodille, 46 lastentarhalle, 14 kesäsiirtolalle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle. Välitetyt oleellimmat tarvikemäärät olivat seuraavat:

Tarvike		Tarvike	
Ruokaleipää, kg	31 434	Herneitä, kg	67 162
Jauhoja, kg	33 066	Kahvia, kg	1 244
Suurimoja ja hiutaleita, kg	51 720	Voita, kg	2 524
Makarooneja, kg	2 242	Puolukoita, kg	20 266

¹⁾ Elint.lk. 29 p. marrask. 54 §. — ²⁾ S:n 1 p. helmik. 6 §. — ³⁾ S:n 1 p. maalisk. 18 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. maalisk. 20 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. maalisk. 21 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. toukok. 28 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. elok. 35 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. syysk. 44 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. marrask. 54 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. jouluk. 61 §.

Tarvike		Tarvike	
Sipulia, kg.....	5 743	Kide- ja palasokeria, kg	4 300
Tulitikkuja, punttia	4 000	Margariinia, kg	146
Savukkeita ja piipputupakkaa, ras.	37 401	Kuivattuja hedelmiä, kg	2 138
Kala- ja hedelmäsäilykkeitä, rasiaa	481	Omenamarmelaadia, kg	7 355
Lihaa, kg.....	230 240	Maitoa, l	538 079
Silliä ja silakkaa, kg	4 389	Piimää, l	17 106
Muuta kalaa, kg	8 683	Pilsneriä, pulloa.....	54 384
Suolaa, kg	17 594	Talouskaljaa, l	7 850

Herttoniemen juurikasvivarasto. Herttoniemen varastosta myytiin juurikasveja seuraavat kilogrammamäärät:

Ostaja	Perunaa	Lanttua	Porkkanaa	Puna-juurta	Kaalial	Yhteensä
Omat toimipaikat	513 480	27 458	11 911	2 867	26 252	581 968
Kaupungin laitokset	322 394	22 943	22 548	9 857	16 420	394 162
Muut	135 120	—	—	—	—	135 120
Myyty ylijäämä	788 845	4 865	36 513	18 480	8 851	857 554
Yhteensä	1 759 839	55 266	70 972	31 204	51 523	1 968 804

Tammikuun 1 p:nä 1950 oli varastossa elintarvikekeskuksen ja kunnallisten laitosten tarvetta varten perunaa 1 130 869 kg, porkkanaa 47 925 kg, lanttua 50 975 kg, kaalia 42 129 kg ja punajuurta 29 503 kg. Peruna lajiteltiin varastossa suurelta osalta, koska yksinomaan suurikokoista ei onnistuttu ostamaan, johtuen siitä, että maaseudun myyjät muiden maataloustoimiensa ja lisäksi epäsuotuisten sääolosuhteiden vuoksi eivät ajoissa ehtineet lajittelua suorittaa. Lajittelun yhteydessä ylijäänyt keskikokoperuna onnistuttiin myymään vapaassa kaupassa, joten vältyttiin sen alihintaan toimittamiselta tärkkelystehtaille. Edellä luetellut juurikasvimäärät säilyivät suhteellisen hyvin. V:n 1950/51 vaihteessa oli varastossa loka-marraskuulla hankittuja juurikasveja seuraavat määrät: perunaa 693 821 kg, porkkanaa 59 349 kg, lanttua 20 148 kg, kaalia 9 630 kg ja punajuurta 14 551 kg.

Käyttämättä jäänyt varastotila vuokrattiin alla luetelluille vuokraajille seuraavia kilogrammamääriä varten: Henkivakuutusyhtiö Suomelle 5 000 kg, Kesko oy:lle 563 000 kg, Maatalous-Hankinta oy:lle 128 000 kg, Ma-Me oy:lle 81 000 kg, Hankintaliike Leikas oy:lle 78 000 kg, herra O. Norrbackille 41 000 kg, Nikkilän sairaalalle 58 000 kg ja Fenno-Filmi oy:lle 146 000 kg, eli yhteensä 1 100 000 kg. Voinvienti-osuusliike Valio vuokrasi varastotilaa 813 m².

Keskusvarasto. Elintarvikekeskukselle ja kunnallisille laitoksille hankitut lihamäärät varastoitiin tilapäisesti kaupungin teurastamon jäähdyttämö- ja kylmään tilaan. Elintarvikekeskuksen omaan käyttöön, lastentarhoille ja -kodeille hankitut siirtomaatuotteet ja marjamäärät varastoitiin Helsinginkadun 24:ssä sijaitsevaan elintarvikekeskuksen keskusvarastoon.

Ruoan valmistus ja myynti. Ruokatehtaassa valmistettiin kertomusvuoden aikana annoksia seuraavasti:

Kansa-, oppi- ja ammattikouluille	3 395 810	Kaupungin leikkikentille	57 820
Yksityisille laitoksille.....	85 724	Kaupungin koulupuutarhoille ...	7 390
Kaupungin työmaaruokaloille ...	409 751	Yhteensä	3 956 495

Annosten lisäys v. 1950 oli edelliseen vuoteen verraten 65 371.

Valmistettuja annoksia myytiin seuraaville 10 kunnalliselle ruokalalle: huoltovirastolle, Toukolan konepajalle, Sörnäisten kaasutehtaalle, Sörnäisten sähkötehtaalle, liikennelaitoksen kahdelle ruokalalle, sähkölaitokselle, verotusvalmisteluvirastolle, elintarvikekeskuksen juurikasvivarastolle sekä Sofiankadun virkamiesruokalalle. Edelleen lähetettiin valmista ruokaa 60 kansakoululle, 2 ammatti- ja 23 oppikoululle, 9 leikkikentälle ja 2

koulupuutarhalle, huoltolautakunnan työtuville, Käpylän ruotsinkieliselle lastentarhalle, Mannerheimliiton Haagan osastolle, Marian turvakodille, Vuorikadun lastentarhalle, Työvalmiusnaisille, Vakuutusyhtiö Fennialle, P. G. Holm oy:lle, Invalidisäätiölle, Finlandia-Kuva oy:lle, Suomen teatterikoululle, Työväen säästöpankille, maidontarkastamolle, Verhoilija-ammattikoululle ja Tabunovin koulun lastentarhalle sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen määräämiin tilaisuuksiin.

Myynnin jakautuminen kaupungin laitosten sekä muiden ostajien kesken.

	Kaupungin laitokset		Muut	
	mk	%	mk	%
Raaka-aineita	28 274 569	20.7	8 607 746	6.3
Ruokaa	61 696 652	45.1	36 204 039	26.5
Sekalaista	187 831	0.1	1 738 254	1.3
Yhteensä	90 159 052	65.9	46 550 039	34.1

Menot ja tulot. Liiketoiminnassa kaupungin laitosten osalta noudatettiin sosiaalisia näkökohtia ja harjoitettiin taloudellista liiketoimintaa tällöin omakustannusperiaatteen mukaisesti. Laitoksen ulkopuolisessa liiketoiminnassa noudatettiin yleisiä liikeperiaatteita. Päätehtävänä oli ruoan varaaminen kansa- ja oppikoululaisille ja kaupungin työmaa- ja virkamiesruokaloille sekä elintarvikkeitten toimittaminen kunnallisille laitoksille.

Määrärahat ja kustannukset jakautuivat v. 1950 seuraavasti:

Menoerä	Määrärahat, mk	Todelliset menot, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	56 400	56 400	—
Sääntöpalkkaiset virat	21 187 211	21 187 211	—
Tilapäistä työvoimaa	10 756 931	10 756 931	—
Vuokra	2 367 788	1 672 835	+ 694 953
Vedenkulutus	375 000	323 351	+ 51 649
Lämpö	2 650 000	3 131 116	— 481 116
Valaistus	350 000	240 601	+ 109 399
Kaluston hankinta	800 000	864 001	— 64 001
Kaluston kunnossapito	750 000	868 305	— 118 305
Tavaran ostot	85 000 000	86 461 139	— 1 461 139
Käyttövarat	2 500 000	2 745 226	— 245 226
Korjaukset	250 000	94 621	+ 155 379
Yhteensä	127 043 330	128 401 737	— 1 358 407

Tuloja oli kaikkiaan 136 709 091 mk, mikä merkitsee 29 003 567 mk:n eli 26.9 %:n lisäystä v:een 1949 verraten, kuten alla olevista luvuista ilmenee:

	1950 mk	1949 mk
Ruokat	25 837 537	20 688 387
Kansakoulut	51 358 707	37 773 458
Sairaalat	18 656 252	14 137 422
Huoltotoimi	8 684 323	7 951 141
Muut laitokset	12 119 891	8 514 998
Muu liikevaihto	17 970 219	16 995 219
Luontoisetujen korvaukset	2 082 162	1 644 898
Yhteensä	136 709 091	107 705 524